

SMÄRTKLINIKEN SEKTIONEN FÖR AKUT SMÄRTVÅRD, APS

APS har tre olika verksamhetsområden: postoperativ smärtbehandling, konsultverksamhet på sjukhusets slutenvårdsavdelningar samt öppenvårdsmottagning.

Bakgrund

Sektionen för Akut Smärtvård, APS (Acute Pain Service), tillhör Smärtkliniken. Inriktningen är patienter med akut smärta men även patienter med cancersmärta och långvarig smärta utreds och behandlas. APS verkar inom tre områden:

- Uppföljning av avancerad postoperativ smärtbehandling på vårdavdelningar
- Smärtkonsultation på inläggande patienter
- Poliklinisk mottagning

Sektionen är ansvarig för sjukhusets smärtombudsorganisation.

Medicinsk verksamhet

Alla patienter som genomgår operativa ingrepp och behandlas med avancerad postoperativ smärtbehandling i form av epidural analgesi (EDA), patientkontrollerad analgesi (PCA) eller andra former av avancerad smärtbehandling, besöks av en sjuksköterska eller läkare från APS. Målet är att patienterna ska få en korrekt och individanpassad smärtbehandling så att smärtnivån är <4/10 på VAS (Visuell Analog Skala) eller motsvarande.

För att säkerställa att patienter får en optimal smärtbehandling handläggs konsultremisser från sjukhusets slutenvårdsavdelningar senast nästkommande vardag. En del av patienterna följs sedan upp på den polikliniska mottagningen.

På öppenvårdsmottagningen utreds och behandlas patienter med olika smärttillstånd, där nociceptiva och neuropatiska smärttillstånd dominerar. Remisser kommer från sjukhusets mottagningar, men också från primärvården i hela landstinget. Även utomlänspatienter tas emot. Läkarna diagnostiserar och initierar behandlingar. Sjukgymnasterna gör status- och funktionsbedömningar, har gruppverksamhet, ger TENS-behandling och akupunktur. Psykologen utför bedömningar och lär ut smärthanteringsstrategier. Sjuksköterskorna ger information om smärt- och läkemedelsbehandlingar samt gör telefonuppföljningar av insatt behandling.

APS har läkare med specialistkompetens i anesthesiologi och algologi samt tillgång till konsulter inom psykiatri och

Personal & produktion 2010

Antal anställda	9	
Sektionschef	1	
Läkare	2	
Sjuksköterskor	3	
Sjukgymnaster	2	
Psykologer	1	

Produktion	2010	2009
Smärtkonsulter i slutenvården	973	1 059
Nybesök i öppenvård	202	360
Vårdkontakter i öppenvård	5439	5 268

ortopedi. Sjukgymnasterna har magisterexamen och vidareutbildning inom akupunktur. En av sjuksköterskorna har vidareutbildning i intensivvård samt magisterexamen, de två andra har vidareutbildning inom anesthesi. Psykologen har en steg-1-utbildning i KBT. Sektionen har tillgång till klinikgemensam socionom.

Patientflöden

Inom slutenvården besöks framförallt patienter som genomgått större bukoperationer eller ryggkirurgi och som har postoperativ avancerad smärtbehandling. Öppenvårdspatienterna bedöms främst efter ett teamkoncept med multiprofessionell bedömning. I teamet ingår läkare, sjukgymnast, psykolog och i vissa fall även sjuksköterska. Bedömningen sker under en förmiddag och avslutas med en gemensam konferens då även patienten och ibland anhörig deltar. Vid den gemensamma konferensen upprättas en behandlingsplan.

Samarbetspartners

Sektionen har ett tätt samarbete med de övriga klinikerna på sjukhuset. Ett nära samarbete gällande patienter med neuropatisk smärta finns med Smärtcentrum vid Karolinska Universitetssjukhuset i Solna. Samarbetet med smärtteamen vid Beroendecentrum är värdefullt och ömsesidigt då en av Beroendecentrums läkare också är psykiatrikonsult vid sektionen.

Kvalitets- och patientsäkerhetsarbete

Organisation

En sjuksköterska med kvalitetsansvar ingår i sjukhusets grupp med kvalitetscontrollers. Kvalitetscontrollern från sektionen deltar i klinikens lokala kvalitetsgrupp som träffas varje månad.

Genomfört kvalitetsarbete 2010

APS genomför årligen med hjälp av smärtombudsgruppen två punktprevalensmätningar av smärta. Den ena prevalensundersökningen gäller andelen av sjukhusets alla inskrivna patienter som upplever smärta som problem. Den andra punktprevalensen har som syfte att undersöka den postoperativa dokumentationen avseende smärta utifrån kliniks specifika riktlinjer.

Kompetenskort Smärta gäller för sjuksköterskor verksamma vid opererande kliniker. Syftet med kompetenskortet är att tydliggöra de kunskaper som krävs för att vårda patienter med avancerad smärtbehandling. I kompetenskortet ingår att känna till sjukhusets lokala Smärthandbok, delta i en föreläsning om postoperativ smärta med inriktning mot avancerad postoperativ smärtbehandling och körkort på smärtumpen. En poster om detta presenterades vid en internationell smärtkonferens i Montreal i september.

APS har under året hållit 24 föreläsningar. På KKC (Kliniskt Kompetens Centrum) hålls månatligen en föreläsning om postoperativ smärta och smärtbehandling. APS har efter önskemål hållit riktade föreläsningar om smärta eller gått igenom patientfall för sjukhusets vårdavdelningar.

I enlighet med leansynsättet har teamkonceptet på mottagningen fortsatt att utvecklas. Största delen av nybesök sker i form av teambedömning. Det har bidragit till att vårdgarantin i stort sett kunnat hållas. Sjuksköterskan har fått en större roll i teamet och läkemedelsinformation ges i stor utsträckning direkt i anslutning till nybesöket. Telefontillgängligheten har ökat efter införande av TeleQ.

Gruppverksamhet i form av smärtskola för patienter med smärta mer än tre månader har införts.

Patienternas livskvalitet har följts löpande med EQ-5D och visade vid mätning efter 6 månader en viss förbättring (se resultatdelen).

Planerade kvalitetsförbättringar 2011

Under året kommer uppföljning av "Kompetenskort Smärta" att fortsätta, liksom undervisning med riktade föreläsningar till klinikerna. Inom slutenvården görs en satsning på cancerrelaterad smärta. Leankonceptet kommer att användas för ytterligare översyn av remisshanteringen och vårdåtagandet. Förutom EQ-5D införs ytterligare fyra validerade instrument för utvärdering av vården. Två punktprevalenser avseende smärta kommer att genomföras.

Kontaktpersoner

Minna Lönnstedt, sektionsschef, kvalitetscontroller
Epost: minna.lonnstedt@capiro.se

Capiro S:t Görans Sjukhus

Capiro S:t Görans Sjukhus, Smärtkliniken
Sankt Göransplan 1, 112 81 Stockholm
tel 08-58 70 10 00, www.capiostgoran.se